

Visseizoen 2002

Voedselreservering Oosterschelde

In 1999 heeft de overheid besloten de reservering voor de vogels in de Oosterschelde te verhogen van 2.100 t naar 5.000 t, in 2001 is de reservering bijgesteld naar 4.100 t. De kokkelvissers hebben bezwaar tegen deze verhoging

1.

Het referentieaantal scholeksters in de Oosterschelde is in het beleid vastgesteld op 44.200 exemplaren. Dit is het maximale aantal dat in de wintermaanden aanwezig kan zijn. De volledige voedselbehoefte in uitsluitend kokkels, voor een populatie van 44.200 scholeksters, is vastgesteld op 2,3 miljoen kg kokkelvlees.

Het overheidsbeleid gaat uit van de hypothese dat niet meer dan 50% van het bestand oogstbaar is voor scholeksters, als gevolg van een maximale foerageerdichtheid van ca. 58 scholeksters per hectare. Op grond daarvan is de te reserveren hoeveelheid kokkelvlees, rekening houdend met 10% alternatieve prooien, vastgesteld op 4100 t., ongeacht het daadwerkelijk aantal aanwezige scholeksters. Hierbij baseert de overheid zich op onderzoek van Alterra in opdracht van RIKZ.

Over deze maximale foerageerdichtheid bestaat echter geen overeenstemming onder deskundigen. Het klopt evenmin met hetgeen in de praktijk eenvoudig is waar te nemen. Scholeksters foerageren met name langs de waterlijn en hun aantal is dan aanzienlijk hoger dan 58 per ha.

Dit nieuwe beleid betekent een plotselinge verdubbeling van de voedselreservering en daardoor het einde van de kokkelvisserij in de Oosterschelde, omdat er nauwelijks nog kokkels kunnen worden gevestigd. Daarmee komt tevens de continuïteit van de gehele sector in gevaar, omdat de Oosterschelde van groot belang is om de dalen in de aanvoer uit de Waddenzee op te kunnen vangen. Ook vissers hebben behoefte aan een minimum hoeveelheid.

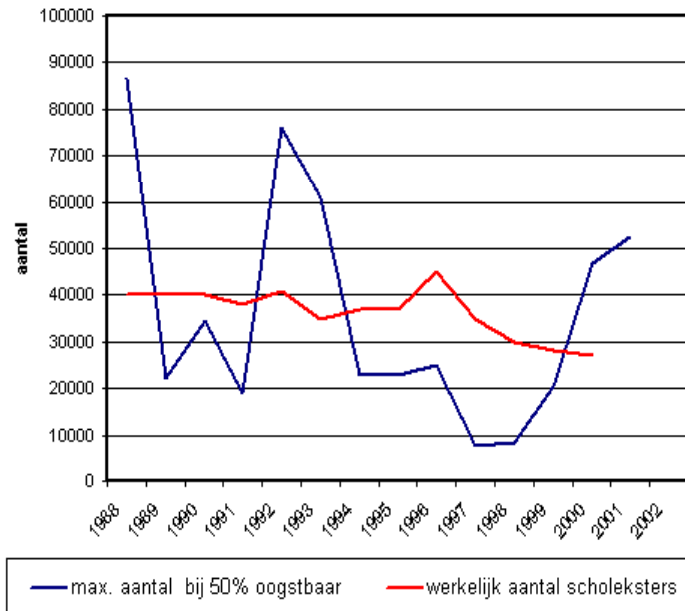
Het is volstrekt onredelijk om deze onnodige verhoging als normaal ondernemersrisico te beschouwen, zoals Staatssecretaris Faber tijdens het algemene overleg op 17 januari 2001 heeft gezegd in de Tweede Kamer. Zij heeft ook nog het navolgende gezegd: "Het is zaak om een aanname te kiezen die recht doet aan de betekenis van dit gebied als natuurgebied en die de kokkelvisserij in dit gebied een kans geeft" en "In het aanbod van de sector om selectief te gaan vissen zitten interessante elementen. Ik ben bereid om hierover met de sector te gaan praten." De kansen zijn er, maar dit gesprek moet tot op heden nog steeds plaatsvinden!

De vissers concluderen dat is gehandeld in strijd met de nodige zorgvuldigheid en ten onrechte geen aandacht is besteed aan de visie op duurzaam vissen.

2.

De vissers zijn van mening dat de aan het reserveringsmodel ten grondslag liggende aannames onjuist zijn en worden daarin gesteund door zowel TNO als onderzoeksbureau MarinX. De vissers zijn bovendien van mening dat wel degelijk op een duurzame wijze, rekening houdend met de voedselbehoefte van vogels, gevestigd kan worden in de Oosterschelde en menen dat daartoe de kans dient te worden geboden.

scholeksters Oosterschelde



Een simpele vergelijking tussen de rode lijn (werkelijk aantal scholeksters in grafiek 1) en de blauwe lijn (het aantal scholeksters dat volgens het gehanteerde model van kokkels had kunnen leven) geeft aan dat er in de periode 1989-91 en 1994-99 meer vogels waren dan er op grond van de voedselreserveringsberekening hadden kunnen zijn! Volgens de voedselreserveringsberekening hadden deze vogels niet voldoende voedsel kunnen hebben om te overleven. Dus klopt het model niet.

Het aantal vogels is pas gedaald na de strenge winters van 1995/96 en 1996/97. TNO geeft aan dat de omvang van het vogelbestand bepaald wordt door jaren van schaarste. In die jaren wordt niet gevist, zodat visserij daarop niet van invloed is. Als gevolg van de nieuwe voedselreservering is, naar de mening van de vissers, ten onrechte ook in 2000 en 2002 niet gevist.

Tot 1997 was de reserveringsregeling kennelijk wel voldoende om het aantal scholeksters op een constant niveau te houden van ca. 40.000 stuks. Daarna is het effect zichtbaar van 2 strenge winters, waarin er een voedseltekort ontstond door het doodvriezen van kokkels. Inmiddels neemt het aantal scholeksters weer toe. (mond. mededeling C.Berrevoets RIKZ Middelburg).

De vissers concluderen dat, om het aantal van ca. 40.000 scholeksters te voeden, kan worden volstaan met een reserveringsdrempel van 100%.

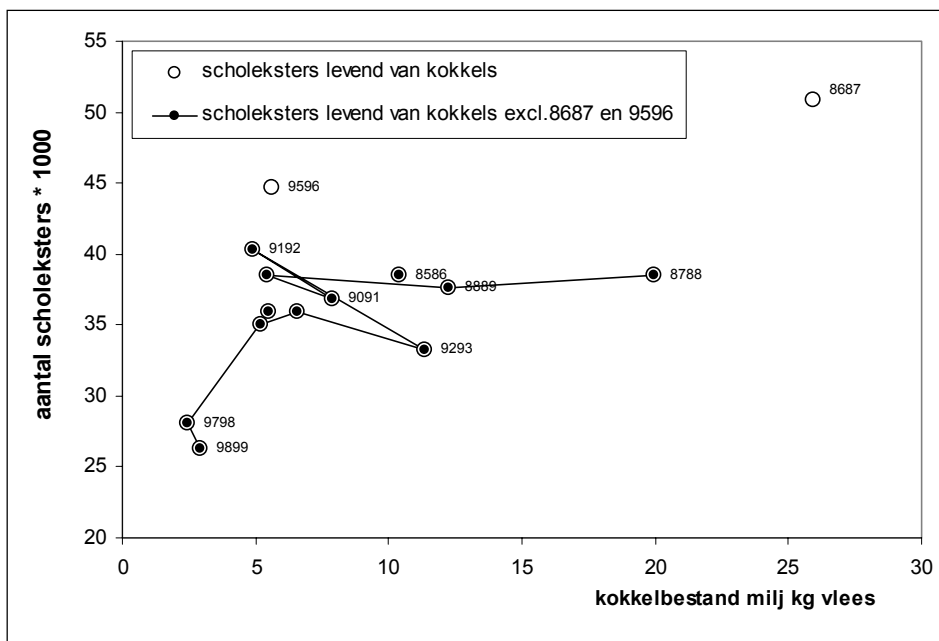
3.

Deze conclusie wordt bevestigd in de bijgevoegde figuur waarin de aantalsontwikkeling van kokkeletende scholeksters in de Oosterschelde is uitgezet tegen de aanwezige kokkelbiomassa in de betreffende jaren.

De hoge waarden voor 86/87 en 95/96 zijn het gevolg van dieren die in deze strenge winters vanuit de Waddenzee in de Oosterschelde een heenkomen zochten. Uit de figuur blijkt dat pas in 97/98 en 98/99 de aantallen scholeksters, die leven van kokkels, zijn gaan afnemen. De kokkelbestanden waren toen zo laag dat op basis van het toen geldende voedsel-reserveringsbeleid in die jaren niet mocht worden gevist.

In de jaren daarvoor blijken de aantallen vrij constant en **lijkt een verband met het aanwezige kokkelbestand statistisch niet aantoonbaar**. Dit duidt erop dat in deze jaren er klaarblijkelijk voldoende voedsel te vinden was om de populatie kokkeletende scholeksters uit de referentieperiode in stand te houden.

Dit is in tegenspraak met het rapport waarop het beleid is gebaseerd, waarin het afgenomen scholeksterbestand uitsluitend met een tekort aan kokkels wordt verklaard. Het verdwijnen van de droogvallende mosselparcels is in dit verband een meer voor de hand liggende oorzaak.



figuur. Aantallen scholeksters levend van kokkels als functie van de omvang van het kokkelbestand.(rapport MarinX).

4.

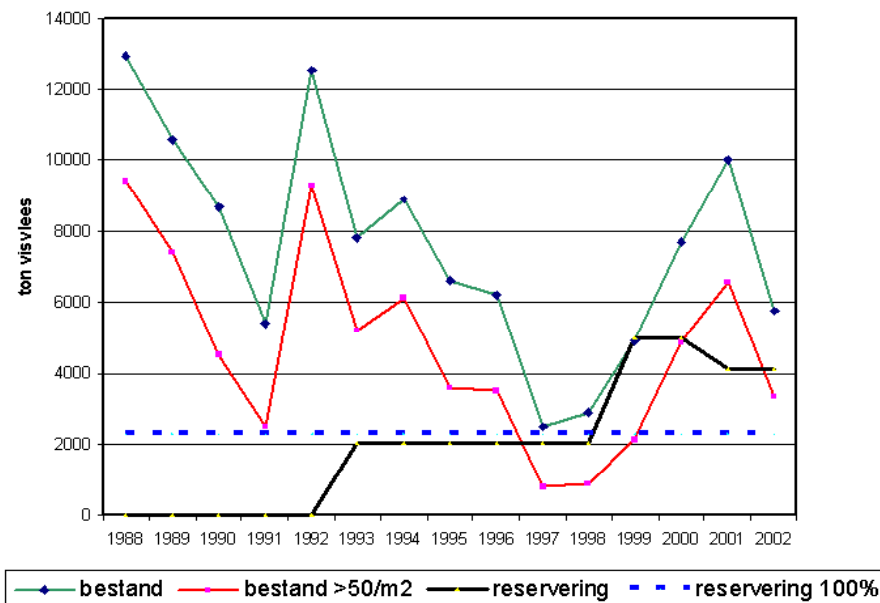
De vissers concluderen, gezien het bovenstaande, dat bij een reserveringsdrempel overeenkomend met 100% van de behoefte aan kokkels (=2300t) het scholeksterbestand door visserij niet zal afnemen.

In het beleid wordt uitgegaan van een dichtheid van meer dan 50 kokkels/m². Onder deze dichtheid wordt door de overheid aangenomen dat scholeksters niet meer foerageren. Scholeksters eten deze kokkels echter wel, wanneer ze kokkels niet in hogere dichtheden aantreffen. In het rapport dat aan de reservering ten grondslag ligt wordt dit zelfs bevestigd.

In plaats van het bezien van het kokkelbestand op basis van > 50/m², zou moeten worden uitgegaan van het gehele kokkelbestand. Als daarvoor wordt gekozen, zou de reservering zelfs hoger kunnen worden vastgesteld, bijv. op de huidige grens van 4.100 t., zonder dat de kokkelvisserij onmogelijk wordt gemaakt. De theoretische hoeveelheid die in dat geval in enig jaar mag worden opgevist, is hetgeen er meer ligt aan kokkels dan 4100t. In grafiek 2 is het kokkelbestand sinds 1988 en de voedselreservering aangegeven.

Die te vissen hoeveelheid zal in de praktijk doorgaans niet worden opgevist, omdat -conform hetgeen is beschreven in de Odus-visie op duurzaam vissen- selectief wordt gevist op de grootste kokkels. Het bestandsbeheer dat de kokkelvissers voeren zorgt er voor dat kleine kokkels worden gespaard. Door de minimummaat van 15 mm en door selectief te vissen wordt bereikt dat steeds de kleinere kokkels als voedsel beschikbaar blijven.

kokkelbestand en voedselreservering Oosterschelde



5.

De kokkelvissers concluderen dat de verhoging van de voedselreservering niet plaats had mogen vinden zonder een schadevergoeding. Artikel 31 lid een van de Natuurbeschermingswet kent een schaderegeling.

Bovendien is op grond van het mede aan art 3:4 Awb lid 2 ten grondslag liggende rechtsbeginsel van “égalité devant les charges publiques”, een bestuursorgaan gehouden tot compensatie van onevenredige, buiten het normale maatschappelijke risico vallende en op een beperkte groep burgers of instellingen drukkende schade die is ontstaan in een door de uitoefening van een aan het publiekrecht ontleende bevoegdheid ontstane rechtsverhouding.

Conclusies:

Het huidige voedselreserveringsbeleid maakt kokkelvisserij onmogelijk en kan niet op enig draagvlak van de vissers rekenen.

Een reservering van 2300 t kokkels in dichtheden van > 50/m², overeenkomend met 100% van de behoefte, volstaat. Een alternatief dat aansluit bij het huidige beleid is een reservering van 4.100 t aan kokkelvlees, maar dan gebaseerd op het totale kokkelbestand.

Ook deze drempelwaarde, geeft de garantie dat er in magere jaren niet gevist wordt. Juist deze jaren zijn bepalend voor de omvang van het scholeksterbestand.

Een reservering van 2300 t (in dichtheden van >50/m²) of 4100 t (het gehele bestand), in combinatie met selectief vissen, uitdunnen en verzaaien van kokkels, maakt het, in tegenstelling tot het huidige beleid, wel mogelijk om regelmatig op kokkels te vissen, terwijl er bovendien voldoende voedsel voor vogels overblijft.